

**Az 1977-79-es évek gyermekképe
A könyvtári szakórához szükséges dokumentumok**

Tanterv, jogszabály

Szebenyi Péter (főszerk., 1981): Az általános iskolai nevelés és oktatás terve, 2. kiad., Bp., OPI - MM, 872 p. (OPKM E143.083:1 OT 370*5.1)
Művelődésügyi Közlöny – 730.010

Szakkönyvek

Képes

Gyermekünk 711.213
Köznevelés
Tanító
Óvodai Nevelés
Családi Lap 710.464 (külső raktár)

Képeket nem közlő folyóiratok

Magyar Pedagógia
Pedagógiai Szemle
Gyógypedagógiai Szemle
Könyv és Nevelés
Magyar Pszichológiai Szemle
+ Magyar Pedagógiai Irodalom

Iskolarádió 710.858 (külső raktár)
Gyermek- és Ifjúságvédelem 711.463 (külső raktár)

Gyermeklapok

Dörmögő Dömötör 700.005
Kisdobos 730.061
Kisdobosok évkönyve 711.436, 711.376 (külső raktár)
Kisdobosok zsebkönyve 700.168, 700.167 (külső raktár)
Pajtás 730.114

Pedagógusképzési jegyzetek

Juhász Ferenc: Nevelélmélet, A személyiség korszerű nevelése, Jegyzet a Marx Károly
Közgazdasági Egyetem tanárszakos hallgatói számára, Bp., Ttkiadó, 1977, 168 p. OPKM:
AX221.187
Horváth Lajos – Nagy Sándor (szerk.): Nevelélmélet, 3. utánn., Bp., ELTE BTK – Ttkiadó,
1977, 212 p. OPKM: 238.453
[A gyermek és a pedagógus a nevelés folyamatában c. fejezet 51-60. p.]
Kardos Lajos: Általános pszichológia, 5. kiad., Bp., Ttkiadó, 1978, 363 p. OPKM AX221.820
Nagy Sándor (vez. szerk): Tanulmányok a neveléstudományi köréből 1977, Tantervi,
tantervméleti tanulmányok, Bp., Akadémiai, 1979, 282 p. OPKM E139.332:1-5
Nagy Sándor: A pedagógiai alapjai, Bevezetés a pedagógiába, Jegyzet I. éves pedagógia-szakos
egyetemi hallgatók részére, Bp., ELTE BTK – Ttkiadó, 1978, 195 p. OPKM 221.843:1
[A gyermek funkciója a nevelési folyamatban c. és Gyermekközpontúság, nevelésközpontúság c.
... fejezetek 157-170. p.]
Kiss Tihamér: Gyermeklélektan a tanító- és óvónőképző intézetek számára, 4. kiad., Bp., Ttkiadó,
1970, 175 p. (OPKM: 212.378:2)
[Világkép és világnézet c. fejezet 132-135. p.]
Kiss Tihamér: Az énkép kialakulása és fejlődése, Bp., Ttkiadó., 1978 (OPKM OT 159.9*3)

Szakkönyvek

Mérei-Binet: Gyermeklélektan, 4. kiad., 1978. OPKM: 137.596, 137.414
Tanulmányok a neveléstudományok köréből

Pedagógiai lexikon

Tankönyvek

Matematika

- 2. oszt. 1978 – 609.782/3
- 3. oszt. 1978 – 601.451/3
- 5. oszt. 1978 - 609.867/1
- 6. oszt. 1979 – 609.899/1
- 7. oszt. 1978 – 601.582/2
- 8. oszt. 1978 - 601.513/3

Irodalom

- 1. oszt. 1-2. rész 1979 – 601.608/2(1-2)
- 2. oszt. 1979 – 609.897/1
- 3. oszt. 1980 – 601.653/1
- 4. oszt. 1979 – 601.627/1
- 5. oszt. 1980 – 601.651/5
- 6. oszt. 1979 – 601.520/5; 1981 – 601.664/1
- 7. oszt. 1982 – 601.713/1
- 8. oszt. 1979 – 601.537

Biológia 5. oszt. 1979 – 609.797/4

Földrajz 5. oszt. 1981 – 609.739/7

Orosz szakosított 5. oszt – 601.526

Orosz 6. oszt. 1980 – 609.810/4.

Történelem 5. oszt. 1979 – 609.811/4

Rajz 5-8. oszt. 1979 – 609.905/1

A korszakra vonatkozó szakirodalom

Géczi János - Darvai Tibor: A sajtófotók gyermekképe a nevelésügyi folyóiratokban 1960-1980 In: Iskolakultúra, 2010. 7-8. sz., 35-52. p.

Kis-Molnár Csaba - Erdei Helga: Gyermekkép a magyar sajtóban 1950 után In: Pukánszky Béla (szerk.): Két évszázad gyermekei, A tizenkilencedik - huszadik század gyermekkorának története, Bp., Eötvös J. Kvk., 2003, 246-286. p. (OPKM OT 370*4.3 Egyetemes)

Mészáros István - Németh András - Pukánszky Béla: Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe Bp., Osiris, 1999, 479 p. (OPKM OT 370*4.3 Egyetemes)

Gyermekkönyvek

Ablak-zsiráf, 6. kiad., 1977 OPKM: 462.844

2010. november 28.

Összeállította:

Dömsödy Andrea

www.opkm.hu

**Az 1970-es évek végének gyermekképe
szakkönyvtári szakóra az OPKM-ben
1. feladatlap**

Kedves Hallhatók!

A mai szakkönyvtári szakórán különböző szempontok mentén pillantunk bele az 1978 körüli évekbe. A foglalkozás során az egyes csoportok különbözőféle korabeli források és a korszakra vonatkozó neveléstörténeti szakirodalom áttekintésével fognak kiragadni egy-egy jellemzőt. Ennek során elsősorban benyomásokot fognak szerezni a kiválasztott korszakról, és látni fogják, hogy mennyiféle forrás és szempont mentén lehet elemezni egy korszak pedagógiáját, gyermekfelfogását.

A csoportmunkára kb. 30-40 percük van. Ennek keretében fel kell készülniük arra is, hogy az óra végén 2-3 percben megfogalmazzák tapasztalataikat, eredményeiket.

Időpont: 2010. november 29.

Helyszín: Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum olvasóterme

Résztéma: **A pedagógiai szaksajtó tartalmának fényében**

Az asztalon különböző, többségében ma is létező szakfolyóiratot találnak az 1978-as évből. Továbbá a *Magyar Pedagógiai Irodalom* című kurrens nemzeti szakbibliográfia 1978-as kötetét.

Feladatuk, hogy térképezzék fel, hogy milyen témák jellemezték a kiválasztott évet.

Néhány érdekes részkérdés, szempont:

- Ezek közül melyeket gondolják a korszakra jellemző témának?
- A szocializmus hatása, elvárásai milyen formában jelennek meg? Mennyire direkten?
- A gyermek milyen témákon keresztül jelenik meg?

Összeállította:
Dömsödy Andrea
www.opkm.hu

**Az 1970-es évek végének gyermekképe
szakkönyvtári szakóra az OPKM-ben
2. feladatlap**

Kedves Hallhatók!

A mai szakkönyvtári szakórán különböző szempontok mentén pillantunk bele az 1978 körüli évekbe. A foglalkozás során az egyes csoportok különbözőféle korabeli források és a korszakra vonatkozó neveléstörténeti szakirodalom áttekintésével fognak kiragadni egy-egy jellemzőt. Ennek során elsősorban benyomásokat fognak szerezni a kiválasztott korszakról, és látni fogják, hogy mennyiféle forrás és szempont mentén lehet elemezni egy korszak pedagógiáját, gyermekfelfogását.

A csoportmunkára kb. 30-40 percük van. Ennek keretében fel kell készülniük arra is, hogy az óra végén 2-3 percen megfogalmazzák tapasztalataikat, eredményeiket.

Időpont: 2010. november 29.

Helyszín: Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum olvasóterme

Résztéma: **A pedagógiai szaksajtó illusztrációinak fényében**

Az asztalon különböző, többségében ma is létező, képeket is közlő szakfolyóiratot találnak az 1977-1978-as évből.

Feladatuk, hogy a folyóiratok képeinek segítségével jellemezzék a korszak gyermekképét.

Gyűjtsenek jellemző fotótémákat! Pl.: helyszínek, tevékenységek, szimbolikus tárgyak, személyek

Néhány érdekes részkérdés, szempont:

- A szocializmus milyen módon érhető tetten az ábrázolásokban?
- A képeken látható személyek társadalmi helyzetéről mit lehet megtudni?
- A gyermekek milyen szerepben, helyzetben láthatók?
- Milyen gyerekek láthatók?

Összeállította:
Dömsödy Andrea
www.opkm.hu

**Az 1970-es évek végének gyermekképe
szakkönyvtári szakóra az OPKM-ben
3. feladatlap**

Kedves Hallhatók!

A mai szakkönyvtári szakórán különböző szempontok mentén pillantunk bele az 1978 körüli évekbe. A foglalkozás során az egyes csoportok különbözőféle korabeli források és a korszakra vonatkozó neveléstörténeti szakirodalom áttekintésével fognak kiragadni egy-egy jellemzőt. Ennek során elsősorban benyomásokat fognak szerezni a kiválasztott korszakról, és látni fogják, hogy mennyiféle forrás és szempont mentén lehet elemezni egy korszak pedagógiáját, gyermekfelfogását.

A csoportmunkára kb. 30-40 percük van. Ennek keretében fel kell készülniük arra is, hogy az óra végén 2-3 percben megfogalmazzák tapasztalataikat, eredményeiket.

Időpont: 2010. november 29.

Helyszín: Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum olvasóterme

Résztéma: **Az általános iskolai tankönyvek fényében**

Az asztalon általános iskolai tankönyveket találhatnak az 1978-1981 közötti évekből. A magyar irodalom és a matematika tankönyvek közül az 1-8. évfolyamosokat, és több más tárgyból az 5. vagy 6. évfolyamosokat. A tankönyvek egy része már az 1978-as tanterv szerint készült, egy más részük még korábbi, de 1978-ban használatban voltak. A tankönyv tantervi alapjáról általában a címlapverző tetején lehet információt szerezni. A pontos kiadási évről pedig a címlapról vagy a kolofonból.

Feladatuk, hogy a tankönyvek illusztrációinak és témáinak segítségével jellemezzék a korszak gyermekképét.

Néhány érdekes részkérdés, szempont:

- A szocialista nevelés céljait milyen eszközökkel igyekeznek elérni?
- A szocializmus hatása, elvárásai milyen formában jelennek meg?
- A gyermekek milyen helyzetben, milyen módon jelennek meg?
- A matematika tankönyvek szöveges feladatai, példái
- Az alsó tagozatos olvasókönyvek gyermek- és családbábrázolásai

Összeállította:
Dömsödy Andrea
www.opkm.hu

**Az 1970-es évek végének gyermekképe
szakkönyvtári szakóra az OPKM-ben
4. feladatlap**

Kedves Hallhatók!

A mai szakkönyvtári szakórán különböző szempontok mentén pillantunk bele az 1978 körüli évekbe. A foglalkozás során az egyes csoportok különbözőféle korabeli források és a korszakra vonatkozó neveléstörténeti szakirodalom áttekintésével fognak kiragadni egy-egy jellemzőt. Ennek során elsősorban benyomásokat fognak szerezni a kiválasztott korszakról, és látni fogják, hogy mennyiféle forrás és szempont mentén lehet elemezni egy korszak pedagógiáját, gyermekfelfogását.

A csoportmunkára kb. 30-40 percük van. Ennek keretében fel kell készülniük arra is, hogy az óra végén 2-3 percen megfogalmazzák tapasztalataikat, eredményeiket.

Időpont: 2010. november 29.

Helyszín: Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum olvasóterme

Résztéma: **A pedagógusképzés tankönyveinek fényében**

Az asztalon különböző a tanító- és tanárképzésben a korszakban használt főiskolai és egyetemi jegyzeteket találnak. Továbbá keressék meg még a következő művet az olvasóteremben: Kiss Tihamér: Az énkép kialakulása és fejlődése, Bp., Tkkiadó., 1978.

Feladatuk, hogy a források segítségével jellemezzék a korabeli pedagógia gyermekképét.

Néhány érdekes részkérdés, szempont:

- A szocializmus hatása, elvárásai milyen formában jelennek meg? Mennyire direkten?
- A gyermek mely jellemzőit tartották fontosnak?
- Milyen alapvető célokat tűztek ki a gyermekek nevelése során?

Az OPKM könyvtárának állománya kb. 1980-as évektől érhető el az elektronikus katalógusban. Az olvasóteremben található művek, mint például a fent megadott is, viszont a kiadási évtől függetlenül visszakereshető az OPAC-ban. Ha a katalógusban megtalálunk egy minket érdeklő könyvet, akkor a példányadatok gombra kell kattintani. Ha ott valamelyik példány mellett OT-vel kezdődő számot látunk, akkor az a szám a mű olvasótermi helyét jelöli. A témakörön belül a művek szerzői (szerző hiányában cím szerinti) betűrendben találhatóak.

Összeállította:
Dömsödy Andrea
www.opkm.hu

**Az 1970-es évek végének gyermekképe
szakkönyvtári szakóra az OPKM-ben
5. feladatlap**

Kedves Hallhatók!

A mai szakkönyvtári szakórán különböző szempontok mentén pillantunk bele az 1978 körüli évekbe. A foglalkozás során az egyes csoportok különbözőféle korabeli források és a korszakra vonatkozó neveléstörténeti szakirodalom áttekintésével fognak kiragadni egy-egy jellemzőt. Ennek során elsősorban benyomásokat fognak szerezni a kiválasztott korszakról, és látni fogják, hogy mennyiféle forrás és szempont mentén lehet elemezni egy korszak pedagógiáját, gyermekfelfogását.

A csoportmunkára kb. 30-40 percük van. Ennek keretében fel kell készülniük arra is, hogy az óra végén 2-3 percben megfogalmazzák tapasztalataikat, eredményeiket.

Időpont: 2010. november 29.

Helyszín: Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum olvasóterme

Résztéma: **A gyermeklapok fényében**

Az asztalon különböző gyermekeknek szóló folyóiratokat találnak az 1977-78-as évekből.

Feladatuk, hogy a kifejezetten a gyermekeknek szánt források segítségével jellemezzék a korabeli gyermekképet.

Néhány érdekes részkérdés, szempont:

- A szocializmus milyen módon érhető tetten a lapokban?
- Milyen gyerekek láthatók?
- A képeken látható gyerekek társadalmi helyzetéről mit lehet megtudni?
- A gyermekek milyen szerepben, helyzetben láthatók?
- Mit lehet megtudni a gyermekek akkori szabadidős szokásairól, az azokkal kapcsolatos elvárásokról?

Összeállította:
Dömsödy Andrea
www.opkm.hu

**Az 1970-es évek végének gyermekképe
szakkönyvtári szakóra az OPKM-ben
6. feladatlap**

Kedves Hallhatók!

A mai szakkönyvtári szakórán különböző szempontok mentén pillantunk bele az 1978 körüli évekbe. A foglalkozás során az egyes csoportok különbözőféle korabeli források és a korszakra vonatkozó neveléstörténeti szakirodalom áttekintésével fognak kiragadni egy-egy jellemzőt. Ennek során elsősorban benyomásokat fognak szerezni a kiválasztott korszakról, és látni fogják, hogy mennyiféle forrás és szempont mentén lehet elemezni egy korszak pedagógiáját, gyermekfelfogását.

A csoportmunkára kb. 30-40 percük van. Ennek keretében fel kell készülniük arra is, hogy az óra végén 2-3 percben megfogalmazzák tapasztalataikat, eredményeiket.

Időpont: 2010. november 29.

Helyszín: Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum olvasóterme

Résztéma: **A mai neveléstörténeti szakirodalom fényében**

Egy korszak pedagógiai szempontú jellemzése, elemzése során fontos kiindulópont, hogy a neveléstörténeti szakemberek milyen szempontból kutatták már, milyen megállapításokat tettek. Esetleg van-e a korszakra vonatkozó összefoglaló, általános leírás.

Feladatuk, hogy az alább megadott művek segítségével emeljének ki néhány a korszakra vonatkozó megállapítást, majd látogassák meg a többi csoportot, és röviden mondják el az olvasottakból azt, ami hasznos értelmezési szempont lehet az adott csoportnak. Vajon a csoportok a kapott eredeti források segítségével meg tudják erősíteni a neveléstörténeti szakirodalomban olvasottakat?

Az első két műnek a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt elsősorban az utolsó, összefoglaló fejezetére kellene koncentrálni, az utolsó mű esetén pedig kifejezetten az 1970-es évek végére vonatkozó részeket kell áttekinteni.

Géczi János - Darvai Tibor: A sajtófotók gyermekképe a nevelésügyi folyóiratokban 1960-1980 In: Iskolakultúra, 2010. 7-8. sz., 35-52. p.

Kis-Molnár Csaba - Erdei Helga: Gyermekkép a magyar sajtóban 1950 után In: Pukánszky Béla (szerk.): Két évszázad gyermekei, A tizenkilencedik - huszadik század gyermekkorának története, Bp., Eötvös J. Kvk., 2003, 246-286. p.

Mészáros István - Németh András - Pukánszky Béla: Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe Bp., Osiris, 1999, 479 p.

Az OPKM könyvtárának állománya kb. 1980-as évektől érhető el az elektronikus katalógusban. Ha a katalógusban megtalálunk egy minket érdeklő könyvet, akkor a példányadatok gombra kell kattintani. Ha ott valamelyik példány mellett OT-vel kezdődő számot látunk, akkor az a szám a mű olvasótermi helyét jelöli. A témakörön belül a művek szerzői (szerző hiányában cím szerinti) betűrendben találhatók. (A fenti könyvek alapművek, így van belőlük olvasótermi példány.)

A folyóiratok kurrens évfolyamai a folyóiratállványokon találhatók. Az olvasóteremben található korábbi évfolyamokról egy több helyen elhelyezett listáról tájékozódhat.

Figyelem! Ugye emlékszik, hogy az In jelölés arra utal, hogy a keresett mű az In után megadott műnek a része, vagyis Önnek azt kell keresnie?

Összeállította:
Dömsödy Andrea
www.opkm.hu

**Az 1970-es évek végének gyermekképe
szakkönyvtári szakóra az OPKM-ben
7. feladatlap**

Kedves Hallhatók!

A mai szakkönyvtári szakórán különböző szempontok mentén pillantunk bele az 1978 körüli évekbe. A foglalkozás során az egyes csoportok különbözőféle korabeli források és a korszakra vonatkozó neveléstörténeti szakirodalom áttekintésével fognak kiragadni egy-egy jellemzőt. Ennek során elsősorban benyomásokat fognak szerezni a kiválasztott korszakról, és látni fogják, hogy mennyiféle forrás és szempont mentén lehet elemezni egy korszak pedagógiáját, gyermekfelfogását.

A csoportmunkára kb. 30-40 percük van. Ennek keretében fel kell készülniük arra is, hogy az óra végén 2-3 percben megfogalmazzák tapasztalataikat, eredményeiket.

Időpont: 2010. november 29.

Helyszín: Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum olvasóterme

Résztéma: **A gyermekkönyvek fényében**

Az asztalon különböző gyermekeknek szóló szépirodalmi és ismeretterjesztő könyveket találnak az 1977-1980-as évekből.

Feladatuk, hogy a kifejezetten a gyermekeknek szánt források segítségével jellemezzék a korabeli gyermekképet.

Néhány érdekes részkérdés, szempont:

- A szocializmus milyen módon érhető tetten bennük?
- Milyen az illusztrációk képi világa?
- A gyermekek milyen szerepben, helyzetben láthatók?
- A műveket mennyire látják értékállónak?

Összeállította:
Dömsödy Andrea
www.opkm.hu

**Az 1970-es évek végének gyermekképe
szakkönyvtári szakóra az OPKM-ben
8. feladatlap**

Kedves Hallhatók!

A mai szakkönyvtári szakórán különböző szempontok mentén pillantunk bele az 1978 körüli évekbe. A foglalkozás során az egyes csoportok különbözőféle korabeli források és a korszakra vonatkozó neveléstörténeti szakirodalom áttekintésével fognak kiragadni egy-egy jellemzőt. Ennek során elsősorban benyomásokat fognak szerezni a kiválasztott korszakról, és látni fogják, hogy mennyiféle forrás és szempont mentén lehet elemezni egy korszak pedagógiáját, gyermekfelfogását.

A csoportmunkára kb. 30-40 percük van. Ennek keretében fel kell készülniük arra is, hogy az óra végén 2-3 percen megfogalmazzák tapasztalataikat, eredményeiket.

Időpont: 2010. november 29.

Helyszín: Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum olvasóterme

Résztéma: **A tanterv és a jogszabályok fényében**

Az asztalon megtalálják a Művelődésügyi Közlöny 1978-as évfolyamát. Ehhez keressék még meg ezt a művet: Szébenyi Péter (főszerk., 1981): Az általános iskolai nevelés és oktatás terve, 2. kiad., Bp., OPI - MM, 872 p.

Feladatuk, hogy a források segítségével jellemezzék a korabeli közoktatás gyermekképét.

Az OPKM könyvtárának állománya kb. 1980-as évektől érhető el az elektronikus katalógusban. Az olvasóteremben található művek, mint például a fent megadott is, viszont a kiadási évtől függetlenül visszakereshető az OPAC-ban. Ha a katalógusban megtalálunk egy minket érdeklő könyvet, akkor a példányadatok gombra kell kattintani. Ha ott valamelyik példány mellett OT-vel kezdődő számot látunk, akkor az a szám a mű olvasótermi helyét jelöli. A témakörön belül a művek szerzői (szerző hiányában cím szerinti) betűrendben találhatóak.

Összeállította:
Dömsödy Andrea
www.opkm.hu